

ikke give ham Ret i, at naar det ærede Thing maatte følge det Forslag, jeg har gjort, om at indskrænke Lovforslaget til en Bemyndigelse, man da kan argumentere mod det paa den Maade, som det ærede Medlem gjorde. Han fremførte i sit første Foredrag forskjellige Ytringer, som jeg heller ikke tror bør gaae hen uden at møde Modsigelse, fordi jeg ikke anseer dem for at være fuldkommen rigtige. Han urgerede saaledes, at der igjennem dette Lovforslag vilde stables en Ret for Bondestanden, Noget, som jeg ikke tror, at han vil fastholde ligeoverfor den Forandring i Lovforslaget, at det bliver en Bemyndigelse istedetfor en Ret. Men han sagde fremdeles, at det var noget saa Exceptionelt for Bondestanden, at man ikke kjendte Mage dertil i hele den øvrige Lovgivning. Jeg vil kun sige, at det ærede Medlem forekom mig at overse, at det, her er Spørgsmaal om, ikke er at give en exceptionel Ret, men at tage en exceptionel Byrde fra en enkelt Mand, som man har lagt paa ham ved en tidligere Lov. Det ærede Medlem sagde, at det var af de Ting, som den enkelte Mand maatte finde sig i; det laa i vor hele Tids Grundsaetninger, at man reformerede Lovgivningen, og de enkelte Mænd, der faldt som Offer derfor, maatte finde sig dertil. Han paaberaabte sig i denne Henseende flere Lovgivninger, saaledes navnlig Loven om Møllerne, Næringsloven og navnlig Loven om Arveiere. Ja, det ærede Medlem maa tilgive mig, der er der ogsaa Spørgsmaal om Lovgivninger, der i ganske almindelige Træk foreskrive visse Regler for samtlige de Bedkommende, der skulle leve under den enkelte Lovgivnings Beskyttelse. Her derimod foreligger netop det Tilfælde, at man, jeg tør sige: uden at man ret har vidst det, er kommen til at træde en enkelt Mand, en enkelt Familie nærmere, end man maatte erkjende var overeensstemmende med Billighed. Men jeg siger: selv om det ærede Medlem havde Ret i, at Bedkommende maatte finde sig i at være Offer for den Forholdsregel, som Samfundet kræver, er det saa dog ikke bedre at undgaae at fødre Offret, dersom det er muligt? Det forekommer mig saa, og jeg maa sige, at navnlig de Lovgivninger, som det ærede Medlem paa-

beraabte sig, høre Vidnesbyrd om, at man saavidt muligt har søgt at sfaane Bedkommende, idet der nemlig har været foreskrevet Tidsfrister, inden hvilke Loven ikke skulde træde i Kraft, og navnlig var der med Hensyn til Møllerne, som det ærede Medlem ogsaa fremhævede, foreskrevet en Frist af 10 Aar, i hvilken disse kunde ordne sig saaledes, at de nogenlunde undgik Tab ved den Lov, som man fandt det nødvendigt at give (Billig: Ja, Tidsfrist, men Penge!). Ja, en Tidsfrist kan der ikke gives her. Det ærede Medlem siger: Penge. Ja, det vil ubetvivel ogsaa blive Følgen, at der gives Penge; thi vil man vedtage mit Forslag, hvilket jeg meget vil anbefale til de ærede Medlemmer, der ønske, at Loven skal komme til Birkshoved, da vil der være fuldkommen god Veilighed for den Godseier, der har 10 Gaarde, til at vise, at han erkjender sig moralsk forpligtet ligeoverfor den 10de Fæstefamilie, idet det Laan, som der er Spørgsmaal om at give af Statskassen, naar Familien forresten Intet eier, ikke vil være tilstrækkeligt til at skaffe den en anden Gaard. Og nu vil jeg sige: man taler om directe Understøttelse af Statskassen og taler om Offrets Størelse. Naar jeg skal være ganske ærlig, anseer jeg det Offer, der bringes, for i og for sig ikke at være stort for Staten; jeg betragter det mere som en Haandsætning, der gives en Mand i en for ham vanffelig Stilling, for at skaffe ham ud af Vanffelighederne. Naar det ærede Medlem for Kjøbenhavns Steenbaldskreds ved at fremhæve den Ytring af mig, at jeg kun betragtede det som en Omsetning af Activerne, dertil føiede den temmelig maliciøse Bemærkning, at man skilte sig af med de gode og beholdt de daarlige tilbage, saa siger jeg, at dertil har det ærede Medlem ikke Ret. Det jeg havde tænkt paa, ved at betragte dette Forhold som en Omsetning af Activerne, var de Activer, der staae i overmaade nær Slægtskab med de Obligationer, her ligge for, nemlig den overordentlig store Beholdning af ca. 6 Millioner, som Staten har i Prioritetsobligationer for Salg af sine egne Domæner, og hvoraf der hvert Aar i Finantsloven paaregnes at komme Noget ind. Naar man nu igjen anbringer disse Afdrag